

Subject: Vireillepano_Metsahallitukselle_koskien_Vuosangan_pienvesia

From: Ylä-Vieksin kyläyhdistys <kylayhdistys@vieksi.fi>

Date: Wed, 17 Oct 2007 10:38:56 +0300

To: kirjaamo@metsa.fi

CC: jyrki.kangas@metsa.fi, veikko.hiltunen@metsa.fi, kirjaamo.kai@ymparisto.fi, kari.pehkonen@ymparisto.fi, sirkka-liisa.markkanen@ymparisto.fi, unto.ritvanen@ymparisto.fi, maarit.vainio@ymparisto.fi, pekka.salminen@ymparisto.fi, jorma.keva@ymparisto.fi, marja.mantynen@ymparisto.fi, Eeva Kyllönen <eeva.kyllonen@viesti.net>, Hannu Lipponen <rh@kuhmo.net>, Pekka Pääkkönen <vesapekka.paakkonen@koti.owla.fi>, Timo Niskanen <timo.niskanen@vieksi.fi>

Metsähallitus
Vernissakatu 4
01300 Vantaa

VIREILLEPANO VUOSANGAN PIENVESIEN SUOJELEMISEKSI

Tämä vireillepano koskee pienvesien suojelemista Kuhmon Vuosangassa Metsähallituksen omistamalla noin 7 000 hehtaarin laajuisella alueella, joka oli vuokrattuna puolustusvoimille ennen 25.1.2000 tapahtunutta vuokra-alueen laajentamista.

Pyydämme Metsähallitusta tarkistamaan laatimansa Kainuun Luonnonvarasuunnitelma siten, että mainitulla alueella olevien pienten lampien ja suojelemattomien pienvesien luonnontilaisuuden säilyminen varmistuu ja ryhtymään pienvesien suojelemiseksi viivytyksettä kaikkiin tarpeellisiin sitä velvoittaviin toimiin.

Vuosangan pienvesien arvo ja suojelutilanne

Alueen pienvesien suojelutilanne on huono. Tilanteeseen täytyy tulla muutos, sillä osoittautuahan alue kansainvälisestäkin erittäin arvokkaaksi:

- Alueella on yli 200 järveä ja lampea.
- Niin sanotun Johtolan ympäristössä pienvesien tiheys on alueen korkein. Parhaimmillaan lampia on yli 10 kappaletta neliökilometrillä ja noin kahden kilometrin säteellä Johtolasta niitä on kokonaiset 60 kappaletta.
- Noin puolet tuosta Johtolan alueen edustavimmasta pienvesitihentymästä on ilmoitettu poistetun metsätalouskäytöstä, miltä osin alueen maankäyttömuoto on muutettu "maalialueeksi".
- Johtolaa ympäröivä alue saattaa olla koko Kainuun pienvesitihein kyseisentyyppinen kohde. Saattaa se olla myös koko Suomen tihein. Jos se olisi Suomen tihein, on se uskoaksemme myös Euroopan tihein ja siten edustavin.
- Noin 3000 hehtaarin laajuinen maalialue sisältää kaikenkaikkiaan ehkä noin 100 pientä lampea ja muutaman isohkon. Siten se sisältää luonnollisesti myös hyvin suuren määrän pieniä jokia, puroja, noroja, lähteitä jne.
- Vuosangan alueella pienet suot lampineen ja kumpareet vuorottelevat, mikä on yksi alueen arvokkaista erityispiirteistä.

Maalialuetta ja siten Vuosangan ja kenties koko Euroopan edustavinta kyseisentyypistä pienvesialuetta ammutaan raskailla aseilla.

Toimenpide, joka vaarantaa ... muualla kuin Lapin läänissä enintään yhden hehtaarin suuruisen lammen tai järven säilymistä luonnontilaisena, on kielletty riippumatta siitä, aiheutuisiko siitä edellä 15 §:ssä tarkoitettu seuraus. (15 a § (20.12.1996/1105), vesilaki).

On katsottava että Vuosangassa on vaarannettu pienten lampien säilyminen luonnontilaisina ja toimenpiteistä on lisäksi aiheutunut useita 15 §:ssä tarkoitettuja kielteisiä seurauksia. Niin on tapahtunut, vaikka vesilain 1 luvun 15 a § antaa täyden suojan Vuosangan pienvesialuekokonaisuudelle. Edustavimmalla alueella pienvedet ovat niin tiheässä, että alue koostuu pelkästään pienvesistä ja niiden reuna- ja vaikutusvyöhykkeistä.

Metsähallituksen kartassa "Kainuun LVS-projekti, Kuhmo-Ristijärvi 01.09.2003" on alueen lammista esitetty noin kymmenesosa, eli vain suurimmat. Maalialueella siinä on esitetty muutamia pieniä, erittäin sirpaleisia suojelemisen arvoiksi katsottuja kohteita. Ehkä joku pieni lampikin on niiden joukossa. Hyvä edes niin, mutta se on täysin riittämätöntä. Olisiko yritetty pelastaa joitakin harvoja kaikkein arvokkaimmiksi arvioituja palasia, mutta siten, että suojelusta huolimatta maalialueen käyttö voisi pahemmin häiriintymättä jatkua? Olisiko puolustusvoimien toiminnan pilaava vaikutus ympäristöön Vuosangassa otettu huomioon annettuna ja jätetty siitä syystä suojelematta arvokkaita kohteita, kuten lähes kaikki lammet?

Arvostelun ohella haluamme kiittää Metsähallitusta ja sen kaukoviisaita paikallispäittäjiä, kenelle kiitos sitten kuuluukin, siitä että Metsähallitus on jättänyt alueen kokonaan ojitamatta ja maanpinnan muokkaamatta muutamaa hyvin pientä kohdetta lukuunottamatta. Se nostaa suuresti alueen suojeluarvoa. Maalialueen avohakkuut olivat erittäin valitettava toimenpide Vuosangan pienvesialueen suojelun kannalta, mutta suojelun tarvetta ei toimenpide mitenkään poista.

Suojeluvuorotteet

Ei ole olemassa lakiin perustuvaa mahdollisuutta jättää maalialueella olevien noin sadan vesilain 15 a §:n suojaaman pienen lammen ja muiden pienvesien eikä koko alueen pienvesien muodostaman kokonaisuuden luonnontilaisuutta vaarannettavaksi. Pyydämme huomaamaan, ettei harjoitusalueen toiminnanharjoittaja ole nähnyt tarpeelliseksi hakea ja saada toiminnalleen ympäristölupaa, jossa ehkä Euroopan edustavimman lampialueen luonnontilaisuuden vaarantaminen ja parhaillaan toteutuvat seuraukset sallittaisiin.

Vuosangan maanomistajana ja varsinkin alueen soveltuvuutta nykyiseen käyttöön arvioineena Kellon alue-ekologisen suunnitelman ja Kainuun luonnonvarasuunnitelman laatijana Metsähallituksen tulee vastata omalta osaltaan siitä, ettei alueella

tapahdu luvanvaraista eikä kiellettyä pienvesien luonnontilaisuutta vaarantavaa toimintaa.

Kun maalialueen pienvesien tilan näkee, on vaikea välttyä ajattelemasta, rikoslakia lainaten, että kyseisessä tapauksessa ympäristölle aiheutettu vahinko tai tällaisen vahingon vaara on erityisen suuri ottaen huomioon aiheutetun tai uhkaavan vahingon pitkäaikaisuus, laaja ulottuvuus ja muut seikat ja että teko tehdään, vaikka se on vastoin vesilain (264/1961) säännöksiä siten, että teko on omiaan aiheuttamaan vakavuudeltaan ympäristön pilaantumiseen rinnastettavaa muuttumista ja että teko on myös kokonaisuutena arvostellen törkeä. Vuosangan pienvesien luonnontilaisuuden säilymisestä vastaavien tahojen täytyy voida katsoa olleen ja olevan selvillä alueen hankkeisiin soveltuvista ympäristöä ja luontoa suojaavista säädöksistä, hankkeisiin liittyvistä suojelutarpeista ja toiminnoista aiheutuvista ympäristövaikutuksista.

Vaadittavat toimenpiteet ja ehdotukset

Vaadimme Metsähallitusta kiinnittämään meneillään olevan Vuosangan pienvesien vaarantamisen laajuuteen ja vakavuuteen välitöntä huomiota ja ryhtymään viipymättä asiassa tarpeellisiin toimenpiteisiin. Vesilaki, vesipuidedirektiivi, sen toimeenpanolaki 1299/2004, valtioneuvoston periaatepäätös "Vesiensuojelun suuntaviivat vuoteen 2015", valmisteilla oleva uudistettava vesilaki ja muut soveltuvat säädökset, päätökset ja suojelun suuntaviivat tulee ottaa asiassa huomioon.

Pyydämme että Metsähallitus tekee ympäristöviranomaisille viipymättä aloitteen, jossa se esittää Vuosangan pienvesien suojeluhankkeen toteuttamista kiireellisenä. Vuosangassa ei ole tarvetta selvittää tapahtuuko vesien luonnontilaisuuden vaarantamista vai ei.

Esitämme että Metsähallitus tarkistaa mahdollisimman pian Kainuun Luonnonvarasuunnitelman vastaamaan Vuosangan pienvesialueen kansainvälistä arvoa. Esitämme myös toiveemme tulla paikallisena sidosryhmänä kutsutuksi toivottavasti viivytyksettä perustettavaan yhteistyöryhmään luonnonvarasuunnitelman tarkistamiseksi Vuosangan alueen pienvesien osalta.

Pyydämme saada tähän vireillepanoomme hallintolain mukainen vastaus.

Ystävällisin terveisin,

Ylä-Vieksin kyläyhdistys ry
Niemenkyläntie 165
88730 Ylä-Vieksi

Eeva Kyllönen
hallituksen puheenjohtaja

Hannu Lipponen
hallituksen varapuheenjohtaja

Pekka Pääkkönen
hallituksen jäsen

Timo Niskanen
hallituksen jäsen